

націлені на захист від зовнішніх ризиків і пошук нових внутрішніх точок зростання, а з іншого – на модернізацію структури економічної та фінансової систем для посилення їх стійкості та забезпечення подальшого економічного зростання.

Наголошено, що в умовах зовнішніх ризиків гальмування економічної активності політичні заходи мають здійснюватися у вузькому «коридорі» між необхідністю бюджетної консолідації та збереженням державної підтримки пріоритетних напрямів економічної діяльності. Тому насамперед необхідно узгодити стратегічні цілі з тактичними заходами, що вимагає обережного ризик-орієнтованого підходу щодо вирішення поточних проблем.

Авторами зроблено висновок, що нехтування зовнішніми та внутрішніми ризиками може спричинити неконтрольоване розгортання кризових процесів. Це засвідчила ситуація восени 2008 р., коли падіння економіки було досить жорстким. Така політика підриває довіру населення до неї. Виважена та обережна, прозора та об'єктивна політика, що адекватно оцінює ризики і спрямована на їх мінімізацію, створить умови для того, щоб вітчизняна економіка з мінімальними втратами пододала кризові тенденції.

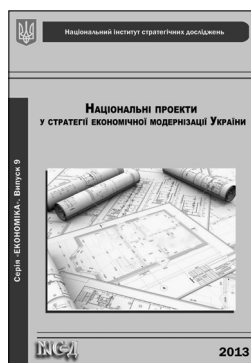
У дослідженні визначено, що діяльність із розвитку фінансового сектору на середньострокову перспективу має спрямовуватися на: збільшення частки внутрішніх довгострокових ресурсів у національній валюті в загальному обсязі зобов'язань фінансових установ; збільшення частки довгострокових кредитів, наданих на розвиток пріоритетних напрямків економіки, в загальному обсязі активів фінансових установ; посилення спроможності фінансового сектору протистояти ризикам; забезпечення прийнятної вартості фінансових ресурсів для суб'єктів економіки.

Автори доводять, що основними проблемами вітчизняного фінансового сектору, що вимагають невідкладного вирішення на поточному етапі його розвитку, є: бюджетна консолідація та зменшення державного боргу; зниження вразливості фінансового сектору та відновлення кредитування; здійснення ефективної монетарної політики й на цій основі – забезпечення збалансованого економічного зростання в середньостроковій перспективі.

У доповіді зроблено висновок, що пріоритетними напрямками розроблення та застосування заходів запобігання й мінімізації ризиків розвитку фінансового сектору є збереження низької інфляційного середовища, зниження фіскальних ризиків, мінімізація монетарних ризиків, контроль за валютними ризиками, зниження ризиків банківської діяльності, мінімізація ризиків розвитку вітчизняного фінансового ринку, контроль за ризиками циклічності, протидія зовнішнім ризикам.

Національні проекти у стратегії економічної модернізації України / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Бережний, А. П. Павлюк [та ін.]. – К. : НІСД, 2013. – 144 с.

В аналітичній доповіді проаналізовано сучасний стан запровадження національних проектів в Україні. Виділено проблеми реалізації національного проектування та шляхи їх вирішення через удосконалення відповідного механізму управління. Зокрема проаналізовано міжнародний досвід застосування практики національного проектування, вивчено перші підсумки функціонування національних проектів в Україні. На основі оцінок головних проблем національного проектування сформульовано рекомендації щодо управлінської модернізації цієї системи. Також уперше запропоновано низку національних проектів, побудованих на нових методологічних засадах.

Модернізація національної економіки та суспільства вимагає виходу країни на шлях програмування соціально-економічного розвитку, використання проектних підходів до реалізації державної політики. З огляду на перехідний етап становлення системи державного управління в Україні, визначені Програмою економічних реформ на 2010–2014 роки завдання системних перетворень, а також урахування поширення явищ інституційної кризи, національне проектування має розглядатись як найефективніший інструмент забезпечення модернізаційних структурних зрушень, як одна із визначальних стратегій модернізації країни. Національні проекти мали стати практичною основою для здійснення економічних реформ у країні, залучення значних обсягів інвестицій та запровадження інноваційної моделі управління економічним розвитком.

Національні проекти як інструмент державної соціально-економічної політики мають новаторський характер та принципово відрізняються від існуючих нині управлінських механізмів в Україні. Вони вимагають виходу країни на шлях стратегічного програмування соціально-економічного розвитку, що, природно, потребує часу, здійснення спроб і врахування помилок, аналізу чинників успіху та причин невдач.

Перші роки функціонування сучасного механізму управління національними проектами в Україні спонукають до неоднозначних висновків та оцінок. Намагання інтегрувати національне проектування в наявну систему управління чи втілювати національні проекти лише як пілотну форму «точкового» стратегічного планування навряд чи досягатимуть очікуваного результату. Тому подальше запровадження національного проектування в Україні необхідно розглядати передусім як інструмент реалізації комплексу стратегічно орієнтованих заходів, спрямованих на вирішення найбільш актуальних завдань системної модернізації значущої сфери суспільного життя. Порушено також питання вдосконалення системи управління національними проектами в Україні.

Нині більшість національних проектів в Україні перебуває на початкових етапах реалізації, перші практичні кроки здійснено лише за проектами у соціальній сфері, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів. Перебіг комплексної реалізації національних проектів зазнає низки управлінських ризиків, що були знехтувані ще на початку організації процесу з інституціоналізації такої форми програмування в Україні.

Досвід національного проектування чітко вказав на проблему відсутності адекватної українському адміністративному та бізнес-середовищу організаційно-економічної моделі, яка забезпечувала б узгодженість дій держави та приватного сектора економіки відповідно до застосовуваних регуляторних механізмів, інформаційних інтервенцій, інституційних важелів (зокрема державно-приватного партнерства), інфраструктурного інвестування тощо. Загальна оцінка сучасного стану реалізації національного проектування в Україні свідчить про недостатню ефективність використання цього інституту стратегічного розвитку. Розпорошення управлінських зусиль і фінансових ресурсів унаслідок системних вад стратегічного планування призводить до гальмування загальної динаміки перетворень, фрагментації цілей. Це на певному етапі створює загрозливе підґрунтя підміни національних цілей корпоративними з відповідним швидким зростанням корупційного складника проекту.

Зважаючи на розглянуті особливості щодо реалізації національних проектів в Україні, а також ознаки національного проектування та планування у різних країнах світу, автори вказують на необхідність переформатування системи відбору й адміністрування національних

проектів, а також запровадження нової логіки їх реалізації з огляду на засади середньострокового бюджетування та планування розвитку країни. Такі перетворення потребують низки концептуальних заходів щодо трансформації існуючої моделі управління національними проектами в нову якість.

Науково-прикладне вирішення цього питання дало змогу авторам запропонувати нову управлінську організаційно-економічну модель національного проектування в Україні. Вона полягає у відмові Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України від функції самостійного вибору та планування національних проектів і переведення його діяльності у площину аналізу та зведення існуючих галузевих державних програм у рамках національних проектів для вирішення конкретної суспільної проблеми. Агентство має виконувати функцію державного посередника між головними розпорядниками та окремими інвесторами чи інвестиційними компаніями. Результатом його діяльності має стати критеріальний відбір до окремих національних проектів низки суміжних різногалузевих інфраструктурних завдань, розробка та/або погодження із головними розпорядниками можливої форми участі інвесторів у реалізації цих завдань, а також пошук інвесторів для виконання цих завдань.

Крім того, у дослідженні здійснено спробу окреслити базові пріоритетні національні проекти, що потребують проєкції запропонованої моделі задля комплексного розв'язання системних проблем суспільного розвитку в Україні. Зокрема вони стосуються забезпечення розвитку системи охорони здоров'я, ефективного використання енергетичних ресурсів усіма споживачами, розвитку мереж електронної комунікації та управління, відновлення та розширення транспортних шляхів, модернізації аграрного сектору та стимулювання розвитку різноманітних форм туризму в Україні.

Черніков Д. О. Модернізація системи державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні : аналіт. доп. / Д. О. Черніков; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2013. – 48 с.

В аналітичній доповіді дана комплексна оцінка тенденціям у сфері державної підтримки суб'єктів господарювання, представлено функціональні елементи системи правил Європейського Союзу стосовно державної допомоги суб'єктам господарювання, висвітлено окремі важливі аспекти впровадження цих правил в Україні.

У доповіді відзначено незавершеність реформ у сфері державної політики підтримки економічної діяльності, що обмежує потенціал структурних реформ в економіці, ставить національного виробника у нерівні умови з іноземними конкурентами, створює ризики для експортерів у вигляді накладення санкцій за одержання державної підтримки, яка не відповідає міжнародним стандартам.

Виявлено слабкий взаємозв'язок низки заходів економічного регулювання (податкові пільги, видатки бюджету) із результатами господарської діяльності підприємств, на які ці заходи поширюються. Зарахування значних сум коштів до втрат державного бюджету внаслідок надання податкових пільг у деяких випадках є необґрунтованим з точки зору міжнародної практики. Це призводить до штучного збільшення бюджетних втрат, обмежує деякі галузі в можливостях одержання державної підтримки.

У доповіді показано, що концепція регулювання державної допомоги у Європейському Союзі ґрунтується на такому:

- наявність сукупності критеріїв для встановлення того, що державна допомога суб'єктам господарювання має місце: вибірковий характер

